

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชากรและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (ขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลา)
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาหลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2548) กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม
3. ศึกษารายละเอียดในคู่มือนักเรียนเตรียมทหาร
4. ศึกษาปฏิทินการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

2. ประชากรและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนเตรียมทหารที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเตรียมทหาร สังกัดกรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม ในชั้นปีที่ 1 2 และ 3 ปีการศึกษา 2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,593 คน โดยมีการเลือกตัวอย่างประชากรเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม และตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติมจากการตอบแบบสอบถาม

1. ตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม เป็นนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 2 และ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเตรียมทหาร ปีการศึกษา 2550 โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกตัวอย่างประชากร ดังนี้

ขั้นที่ 1 สํารวจจำนวนนักเรียนเตรียมทหารในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเตรียมทหาร ปีการศึกษา 2550 มีจำนวน 1,593 นาย แบ่งเป็นนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1 จำนวน 545 นาย ชั้นปีที่ 2 จำนวน 517 นาย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 531 นาย ซึ่งแต่ละชั้นปีประกอบด้วยนักเรียนเตรียมทหารจาก 4 เหล่าทัพในจำนวนที่แตกต่างกัน ได้แก่ ทหารบก ทหารอากาศ ทหารเรือ และตำรวจ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนเตรียมทหารในแต่ละชั้นปีและเหล่าทัพ

เหล่าทัพ ชั้นปี	ทหารบก	ทหารอากาศ	ทหารเรือ	ตำรวจ	รวมแต่ละชั้นปี
ชั้นปีที่ 1	214	93	58	180	545
ชั้นปีที่ 2	190	90	58	179	517
ชั้นปีที่ 3	193	106	54	178	531
รวมทุกชั้นปี	597	289	170	537	1,593

ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดตัวอย่างประชากร จากการคำนวณสูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 95% โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ คำนวณตัวอย่างประชากร ได้ 320 นาย

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งประเภท (Proportionated Stratified Random Sampling) จากนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 3 ชั้นปี ชั้นปีละ 144 นาย โดยแบ่งเป็น 4 เหล่าทัพ เหล่าทัพละ 36 นาย รวมตัวอย่างประชากรทั้ง 3 ชั้นปี แบ่งเป็นเหล่าทัพละ 108 นาย เป็นจำนวนทั้งสิ้น 432 นาย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างประชากรนักเรียนเตรียมทหารในแต่ละชั้นปีและเหล่าทัพ

เหล่าทัพ ชั้นปี	ทหารบก	ทหารอากาศ	ทหารเรือ	ตำรวจ	รวมแต่ละชั้นปี
ชั้นปีที่ 1	36	36	36	36	144
ชั้นปีที่ 2	36	36	36	36	144
ชั้นปีที่ 3	36	36	36	36	144
รวมทุกชั้นปี	108	108	108	108	432

2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ นักเรียนเตรียมทหารที่ตอบแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการเลือกตัวอย่างประชากร ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เลือกนักเรียนเตรียมทหารที่ตอบแบบสอบถาม โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด เพื่อค้นหาเกี่ยวกับปัจจัยและข้อเสนอนั้นของการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 4 เหล่าทัพ ในแต่ละชั้นปี ได้ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ชั้นปีละ 8 นาย รวม 24 นาย

ขั้นที่ 2 กำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับปฏิบัติในแต่ละข้อ เพื่อหาประเด็นในการปฏิบัติมากที่สุด และปฏิบัติน้อย-ไม่ปฏิบัติเลย ปรากฏว่านักเรียนเตรียมทหารปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด มี 2 ประเด็น คือ ไม่ลักขโมยหรือหยิบของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ($\bar{X}=5.63$) และแสดงความภาคภูมิใจในวีรกรรมของบรรพบุรุษของชาติเมื่อมีโอกาส ($\bar{X}=5.57$) สำหรับการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับน้อยและระดับไม่ปฏิบัติเลย ปรากฏว่าระดับของค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ดังกล่าวที่กำหนด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X}=2.98$) ในประเด็นทำบุญที่รายรับ-รายจ่ายอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงเลือกเป็นประเด็นสัมภาษณ์

ขั้นที่ 3 กำหนดตัวอย่างประชากรเป็น 3 กลุ่ม ตามประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยเลือกจากนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 24 นาย ที่ตอบแบบสอบถามในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ในประเด็นไม่ลักขโมยหรือหยิบของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต มีจำนวน 18 นาย และประเด็นแสดงความภาคภูมิใจในวีรกรรมของบรรพบุรุษของชาติเมื่อมีโอกาส จำนวน 16 นาย และนักเรียนเตรียมทหาร ที่ตอบแบบสอบถามในระดับค่อนข้างน้อย - ระดับไม่ปฏิบัติเลย ในประเด็นทำบุญที่รายรับ-รายจ่ายอย่างต่อเนื่อง จำนวน 17 นาย

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร และแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับประเด็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด ระดับค่อนข้างน้อย-ระดับไม่ปฏิบัติเลย ดังนี้

1. แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหารจำนวน 1 ชุด สำหรับนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 3 ชั้นปี ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และเติมคำ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร ในขอบเขต 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านเศรษฐกิจ
- 2) ด้านสังคม
- 3) ด้านสิ่งแวดล้อม
- 4) ด้านวัฒนธรรม

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 6 ระดับ ตามมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ปฏิบัติตามในเรื่องนั้นๆ มากที่สุด	ได้ระดับคะแนน	6
ปฏิบัติตามในเรื่องนั้นๆ มาก	ได้ระดับคะแนน	5
ปฏิบัติตามในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างมาก	ได้ระดับคะแนน	4
ปฏิบัติตามในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างน้อย	ได้ระดับคะแนน	3
ปฏิบัติตามในเรื่องนั้นๆ น้อย	ได้ระดับคะแนน	2
ไม่ปฏิบัติตามในเรื่องนั้นๆ เลย	ได้ระดับคะแนน	1

โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

5.56 – 6.00	หมายความว่า	ปฏิบัติตามในเรื่องนั้นๆ มากที่สุด
4.56 – 5.55	หมายความว่า	ปฏิบัติตามในเรื่องนั้นๆ มาก
3.56 – 4.55	หมายความว่า	ปฏิบัติตามในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างมาก

2.56 – 3.55	หมายความว่า ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ ค่อนข้างน้อย
1.56 – 2.55	หมายความว่า ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ น้อย
1.00 – 1.55	หมายความว่า ไม่ปฏิบัติตนในเรื่องนั้นๆ เลย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ จากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร

2. สัมภาษณ์ผู้บังคับการกรมนักเรียน อาจารย์ประจำกองวิชาสังคมศาสตร์ และนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร เกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ(ภาคผนวก ก) ตรวจสอบ พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความชัดเจนของภาษา เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและความถูกต้อง ผู้ทรงคุณวุฒิใช้เวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ 3 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 26 กันยายน 2550 ถึงวันที่ 16 ตุลาคม 2550 มีข้อแก้ไขและเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ข้อที่ 4 จาก ไม่มีภาระหนี้สิน แก้ไขเป็น ไม่มีภาระหนี้สินเกินตัว

ข้อที่ 7 จาก เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มากกว่าอาหารจานด่วน แก้ไขเป็น เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

ข้อที่ 37 จาก ภาคภูมิใจในวีรกรรมของบรรพบุรุษชาติ แก้ไขเป็น แสดงความภาคภูมิใจในวีรกรรมของบรรพบุรุษของชาติเมื่อมีโอกาส

ข้อที่ 39 จาก อธิบายได้ถึงความเป็นมาและจุดเด่นของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ แก้ไขเป็น แสดงความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเมื่อมีโอกาส

เพิ่มเติม ข้อที่ 11 ออกกำลังกายและพักผ่อนอย่างเพียงพอ

เพิ่มเติม ข้อที่ 23 ไม่ยอมให้ผู้อื่นกระทำในสิ่งที่ไม่ดี

เพิ่มเติม ข้อที่ 35 ปลูกต้นไม้เมื่อมีโอกาส

5. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีละ 10 นาย ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรรวม 30 นาย เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2550 เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการทำแบบสอบถามแต่ละข้อหรือไม่ โดยข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ นำมาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง

(Reliability) โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดค่าคุณภาพของเครื่องมืออยู่ในเกณฑ์ที่รับได้ คือ ค่าความเที่ยงไม่ต่ำกว่า 0.6 ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเที่ยง 0.9106

6. นำแบบสอบถามไปใช้กับตัวอย่างประชากร

2. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถามในประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด ระดับค่อนข้างน้อย-ระดับไม่ปฏิบัติเลย โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ปัจจัยของการปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด ในประเด็นไม่ลักขโมย หรือหยิบของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต และประเด็นแสดงความภาคภูมิใจในวีรกรรมของบรรพบุรุษของชาติเมื่อมีโอกาส ปฏิบัติในระดับค่อนข้างน้อย - ระดับไม่ปฏิบัติเลย ในประเด็นทำบุญที่รายรับ-รายจ่ายอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นไม่ลักขโมย หรือหยิบของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต และประเด็นแสดงความภาคภูมิใจในวีรกรรมของบรรพบุรุษของชาติเมื่อมีโอกาส ซึ่งปฏิบัติมากที่สุด ประเด็นทำบุญที่รายรับ-รายจ่ายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปฏิบัติค่อนข้างน้อย - ไม่ปฏิบัติเลย มีอย่างไรบ้าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ จากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร

2. ใช้ข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะนักเรียนเตรียมทหารที่ตอบแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของระดับการปฏิบัติตนมากที่สุด และน้อยที่สุดจาก 4 เหล่าทัพในแต่ละชั้นปี รวม 24 นาย มากำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อหาปัจจัยของการปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด และระดับค่อนข้างน้อย - ระดับไม่ปฏิบัติเลย รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับนักเรียนเตรียมทหารที่ตอบในประเด็นการปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด และระดับค่อนข้างน้อย - ระดับไม่ปฏิบัติเลย

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (ขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลา)

1. ติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังโรงเรียนเตรียมทหารด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งจากกองบัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร ส่วนการศึกษา และกองวิชาสังคมศาสตร์

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามใช้เวลา 6 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 3 ธันวาคม 2550 ถึงวันที่ 7 มกราคม 2551 หลังจากนั้นให้นักเรียนเตรียมทหารทั้ง 24 นาย สัมภาษณ์ ในช่วงระหว่างวันที่ 14 – 25 มกราคม 2551 ใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 8 สัปดาห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มาแจกแจงความถี่ นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ จากนั้นนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ผู้วิจัยนำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้ One way ANOVA โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยนำมาถอดเทป เรียบเรียงเป็นความเรียงแจกแจงความถี่ แล้วสรุปปัจจัย และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. การนำเสนอข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นค่าสถิติ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ที่เสนอให้เห็นถึงการปฏิบัติตนในด้านต่างๆ และในระดับชั้นปีที่แตกต่างกัน
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำเสนอในรูปตารางแจกแจงความถี่ และสรุปเป็นความเรียง